

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. liepos 21 d.*

Byloje C-104/10

dėl *High Court* (Airija) 2010 m. sausio 29 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. vasario 24 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Patrick Kelly

prieš

National University of Ireland (University College, Dublin)

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.N. Cunha Rodrigues, teisėjai A. Arabadjiev, A. Rosas (pranešėjas), U. Løhmus ir P. Lindh,

generalinis advokatas P. Mengozzi,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

* Proceso kalba: anglų.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. sausio 13 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- paties P. Kelly,
- *National University of Ireland (University College, Dublinas)*, atstovaujamo SC M. Bolger, įgaliotos solisitoriaus E. O’Sullivan,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. van Beek ir N. Yerrell,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- ¹ Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su Sąjungos teisės, ir ypač su 1976 m. vasario 9 d. Tarybos direktyvos 76/207/EEB dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris

principo taikymo įsidarbinimo, profesinio mokymo, pareigų paaugštinimo ir darbo sąlygų atžvilgiu (OL L 39, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 187) 4 straipsnio, 1997 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyvos 97/80/EB dėl įrodinėjimo pareigos diskriminacijos dėl lyties bylose (OL L 14, 1998, p. 6; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 264) 4 straipsnio 1 dalies ir 2002 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/73/EB, iš dalies keičiančios Direktyvą 76/207 (OL L 269, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 255), 1 straipsnio 3 punkto aiškinimu.

- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp P. Kelly ir *National University of Ireland (University College, Dublinas)*, (toliau – UCD) dėl UCD atsisakymo atskleisti nepakeistą dokumentų, susijusių su paraiškas dėl profesinio mokymo pateikusių pareiškėjų atrankos procedūra, versiją.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aktai

Direktyva 76/207

- 3 Faktinėms aplinkybėms, dėl kurių buvo pateiktas skundas dėl diskriminacijos dėl lyties, t. y. 2002 m. kovo ir balandžio mėn. taikytinos Direktyvos 76/207 4 straipsnyje buvo numatyta:

„Vienodo požiūrio principo taikymas visų tipų ir visų lygių profesiniam orientavimui, profesiniam mokymui, kvalifikacijos kėlimui ir perkvalifikavimui reiškia, kad valstybės narės imasi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad:

- a) būtų panaikinti įstatymai ir kiti teisės aktai, prieštaraujantys vienodo požiūrio principui;
- b) būtų arba galėtų būti paskelbtos negaliojančiomis arba būtų pakeistos nuostatos, prieštaraujančios vienodo požiūrio principui, kurios yra įtrauktos į kolektyvines sutartis, individualias darbo sutartis, įmonių vidaus taisykles arba taisykles, reglamentuojančias savarankišką verslą ir profesijas;
- c) neapribojant kai kuriose valstybėse narėse taikomų laisvių tam tikroms privačioms profesinio mokymo įstaigoms, profesinis orientavimas, profesinis mokymas, kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas būtų prieinami visiems be jokios diskriminacijos dėl lyties, remiantis taip patiais kriterijais, ir to pačio lygio.“

⁴ Tos pačios direktyvos 6 straipsnyje buvo nustatyta:

„Valstybės narės savo nacionalinėse teisinėse sistemose numato priemones, sudarančias sąlygas visiems asmenims, manantiems, kad jų teisės buvo pažeistos dėl vienodo požiūrio principo pagal 3, 4 ir 5 straipsnius netaikymo, pateikti reikalavimus teismine tvarka, prieš tai pasinaudojus galimybe kreiptis į kitas kompetentingas institucijas.“

Direktyva 2007/73

- 5 Direktyva 76/207 buvo iš dalies pakeista Direktyva 2002/73, kurios 2 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta, kad valstybės narės turi priimti įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip iki 2005 m. spalio 5 d., įgyvendina šia direktyvą.
- 6 Direktyva 2002/73 panaikintas, be kita ko, Direktyvos 76/207 4 straipsnis, ir pagal Direktyvos 2002/73 1 straipsnio 3 punktą Direktyvos 76/207 3 straipsnio formuluotė tokia:

„1. Vienodo požiūrio principo taikymas reiškia, kad negali būti jokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos dėl lyties valstybiniame ar privačiame sektoriuose, įskaitant valstybės įstaigas, dėl:

<...>

- b) priėjimo prie visų rūšių ir visų lygių profesinio orientavimo, profesinio mokymo, sudėtingesnio profesinio mokymo ir perkvalifikavimo, įskaitant praktinę darbo patirtį;

<...>

2. Tuo tikslu valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad:

- a) būtų panaikinti įstatymai ir kiti teisės aktai, prieštaraujantys vienodo požiūrio principui;
- b) būtų arba galėtų būti paskelbtos negaliojančiomis, arba būtų pakeistos nuostatos, prieštaraujančios vienodo požiūrio principui, kurios yra įtrauktos į sutartis arba kolektyvines sutartis, įmonių vidaus taisyklės arba taisyklės, reglamentuojančias savarankišką verslą ir profesijas bei darbuotojų ir darbdavių organizacijas.“

Direktyva 97/80

- 7 Direktyva 97/80, kurios nustatyta perkėlimo data buvo 2001 m. sausio 1 d., įtvirtinamos taisyklės, susijusios su įrodinėjimo pareiga diskriminavimo dėl lyties atvejais.
- 8 Pagal šios direktyvos tryliktą konstatuojamąją dalį faktų, pagal kuriuos galima daryti prielaidą, jog buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, įvertinimas yra nacionalinių teismo ar kitų kompetentingų institucijų reikalas pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) praktiką.
- 9 Pagal tos pačios direktyvos aštuonioliktą konstatuojamąją dalį Europos Bendrijų Teisingumo Teismas patvirtino, kad taisyklės dėl įrodinėjimo pareigos turi būti

koreguojamos, kai susiduriama su *prima facie* diskriminacijos atveju, ir kad, siekiant veiksmingo vienodo požiūrio principo įgyvendinimo, įrodinėjimo pareiga turi būti taikoma atsakovui, kai pateikiami tokios diskriminacijos įrodymai.

- 10 Pagal minėtos direktyvos 1 straipsnį šios direktyvos tikslas yra užtikrinti, jog valstybių narių priimamos priemonės vienodo požiūrio principui įgyvendinti būtų veiksmingesnės, kad suteiktų galimybę visiems asmenims, kurie mano esą nukentėję, kadangi jiems nebuvo taikomas vienodo požiūrio principas, apginti savo teises teisiniame procese, prieš tai pasinaudojus galimybe kreiptis į kitas kompetentingas institucijas.
- 11 Pagal Direktyvos 97/80 3 straipsnio 1 dalį ši direktyva taikoma, be kita ko, atvejams, kuriems taikoma Direktyva 76/207.
- 12 Direktyvos 97/80 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės taiko tokias priemones [imasi tokių priemonių], kurios, remiantis jų nacionalinėmis teismų sistemomis, yra būtinos norint užtikrinti, jog tais atvejais, kai asmenys, manantys esą nuskriausti [nukentėję], kadangi jiems nebuvo taikomas vienodo požiūrio principas, nurodo [įrodo] teismui ar kitai kompetentingai institucijai [faktines] aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos [daryti prielaidą, kad buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija], atsakovas turėtų įrodyti, kad vienodo požiūrio principas nebuvo pažeistas.“

Nacionalinės teisės aktai

- ¹³ Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad principai, susiję dokumentų atskleidimu pagal *Circuit Court Rules* (apygardos teismų taisyklės) 57A straipsnio 6(6) taisyklę, atitinka principus, susijusius su galimybe susipažinti su dokumentais (*discovery*) ir jų patikrinimu (*inspection*) pagal *Rules of the Circuit 2001–2006* (2001–2006 m. apygardos teismų taisyklės) 32 straipsnį ir pagal iš dalies pakeistų *Rules of the Superior Courts 1986* (1986 m. Aukštesniųjų teismų taisyklės) 31 straipsnį.
- ¹⁴ Pagal šias taisykles susipažinti su dokumentu leidžiama, jei galima įrodyti, kad jis yra reikšmingas byloje keliamiems klausimams, ir, be kita ko, šis dokumentas reikalingas, kad būtų galima teisingai išnagrinėti bylą.
- ¹⁵ Nepaisant to, kad dokumentas laikomas reikšmingas ir būtinas bylai, gali būti atsisakyta jį pateikti, jei, be kita ko, dokumentas yra ypatingo statuso arba konfidencialus.
- ¹⁶ Konflikto tarp, viena vertus, teisės gauti dokumentą ir, antra vertus, pareigos užtikrinti konfidencialumą bei išlaikyti bet kokią kitą priešpriešinę pareigą ar teisę atveju bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas turi palyginti pateikto reikalavimo pobūdį ir konfidencialumo, kuriuo remiamasi, laipsnį su visuomenės interesu, kad informacija būtų visiškai atskleista vykdant teisingumą.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 17 P. Kelly yra kvalifikuotas mokytojas, o jo nuolatinė gyvenamoji vieta – Dubline.
- 18 UCD yra aukštojo mokymo įstaiga. 2002–2004 mokslo metais ji siūlė A tipo socialinių mokslų (socialinio darbuotojo) magistro laipsnio mokslus (*Masters degree in Social Science (Social Worker) mode A*).
- 19 2001 m. gruodžio 23 d. P. Kelly pateikė minėtam universitetui paraišką dėl priėmimo į šio laipsnio mokslus. Po įvykusios pareiškėjų atrankos 2002 m. kovo 15d. laišku jis buvo informuotas, kad jo paraiška nepatenkinta.
- 20 Nepatenkintas šiuo sprendimu P. Kelly 2002 m. balandžio mėn. pateikė *Director of the Equality Tribunal* oficialų skundą dėl diskriminacijos dėl lyties, teigdamas, kad jis buvo labiau kvalifikuotas nei mažiausiai kvalifikuota kandidatė moteris, kuri buvo atrinkta minėtam mokymui.
- 21 2006 m. lapkričio 2 d. *Equality Officer*, kuriam *Director of the Equality Tribunal* pavedė nagrinėti P. Kelly pateiktą skundą, priėmė sprendimą, pagal kurį skundą pateikęs asmuo *prima facie* negalėjo įrodyti diskriminacijos dėl lyties. P. Kelly dėl šio sprendimo pateikė skundą *Circuit Court* (apygardos teismas).

- 22 2007 m. sausio 4 d. P. Kelly pateikė pagal *Circuit Court Rules* 57A straipsnio 6(6) taisyklę prašymą, kuris buvo perduotas *Circuit Court* ir kuriuo jis prašė UCD pateikti jame nurodytų dokumentų kopijas („disclosure“, toliau – prašymas atskleisti informaciją). Šiuo prašymu buvo reikalaujama pateikti patenkintų paraiškų kopijas, dokumentų, pridėtų arba įtrauktų prie minėtų paraiškų, kopijas, ir pareiškėjų, kurių paraiškos buvo patenkintos, vertinimo lapų kopijas.
- 23 2007 m. kovo 12 d. nutartimi *Circuit Court* pirmininkas atmetė prašymą atskleisti informaciją. 2007 m. kovo 14 d. P. Kelly dėl šios nutarties pateikė skundą *High Court*.
- 24 2007 m. balandžio 23 d. P. Kelly taip pat pateikė *High Court* prašymą, kad šis Europos Bendrijų Teisingumo Teismui pateiktų prašymą priimti prejudicinį sprendimą. 2008 m. kovo 14 d. minėtas nacionalinis teismas nusprendė, kad toks prašymas priimti prejudicinį sprendimą būtų per ankstyvas, nes jis dar neišsprendė klausimo, ar pagal nacionalinę teisę gali būti leidžiama susipažinti su aptariamais dokumentais. Išnagrinėjęs *High Court* padarė išvadą, kad pagal nacionalinę teisę UCD neprivalo nepakeista forma atskleisti dokumentų, kurių prašė P. Kelly.
- 25 Turėdamas abejonių dėl to, ar prašymo atskleisti informaciją atmetimas atitinka Sąjungos teisę, *High Court* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar <...> Direktyvos 97/80/EB 4 straipsnio 1 dalimi suteikiama teisė pareiškėjui, pateikusiam paraišką dėl profesinio mokymo ir manančiam, kad jo paraiška dėl profesinio mokymo buvo atmesta todėl, kad jo atžvilgiu nebuvo taikytas vienodo

požiūrio principas, susipažinti su informacija apie kitų paraiškas dėl nagrinėjamo mokymo pateikusių pareiškėjų, ypač tų, kurių paraiškos dėl profesinio mokymo nebuvo atmestos, atitinkamas kvalifikacijas taip, kad pareiškėjas galėtų įrodyti „teismui ar kitai kompetentingai institucijai faktines aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą, kad buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija“?

2. Ar <...> Direktyvos 76/207/EB 4 straipsniu suteikiama teisė pareiškėjui, pateikusiam paraišką dėl profesinio mokymo ir manančiam, kad buvo atsisakyta patenkinti jo paraišką „remiantis tais pačiais kriterijais“ ir jis buvo diskriminuojamas „dėl lyties“ vertinant paraišką dėl profesinio mokymo, susipažinti su šio mokymo įstaigos turima informacija apie kitų paraiškas dėl nagrinėjamo mokymo pateikusių pareiškėjų, ypač tų, kurių paraiškos nebuvo atmestos, atitinkamas kvalifikacijas?

3. Ar <...> Direktyvos 2002/73/EB [1 straipsnio 3 punktu], draudžiančiu „tiesioginę ar netiesioginę diskriminaciją dėl lyties“ dėl „priėjimo“ prie profesinio mokymo, suteikiama teisė pareiškėjui, kuris pateikė paraišką dėl profesinio mokymo ir skundžiasi, kad buvo diskriminuojamas „dėl lyties“ vertinant paraišką dėl profesinio mokymo, susipažinti su mokymo įstaigos turima informacija apie kitų paraiškas dėl nagrinėjamo mokymo pateikusių pareiškėjų, ypač tų, kurių paraiškos nebuvo atmestos, atitinkamas kvalifikacijas?

4. Ar pareigos pagal SESV 267 straipsnio 3 dalį pobūdis skiriasi valstybėje narėje, kurioje galioja dispozityvumo principu grindžiamas teismo procesas, (priešingas inkviziciniam teismo procesui), ir, jei taip, tai kiek?

5. Ar teisei į informaciją pagal minėtas direktyvas gali turėti įtakos konfidencialumą reglamentuojančios nacionalinės ar [Sąjungos] teisės aktų nuostatų veikimas?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- ²⁶ Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 97/80/EB 4 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti kaip numatančią pareiškėjui, pateikusiam paraišką dėl profesinio mokymo ir manančiam, kad jo paraiška dėl tokio mokymo buvo atmesta todėl, kad jo atžvilgiu nebuvo laikytasi vienodo požiūrio principo, teisę susipažinti su šio mokymo įstaigos turima informacija apie kitų paraiškas dėl to paties mokymo pateikusių pareiškėjų kvalifikacijas tam, kad pareiškėjas galėtų įrodyti „faktines aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą, kad buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija“ pagal minėtą nuostatą.

Šalių argumentai

- ²⁷ P. Kelly tvirtina, kad Direktyvos 97/80 4 straipsnio 1 dalimi suteikiama teisė asmeniui, kuris laiko save nukentėjusiu dėl to, kad jo atžvilgiu nebuvo laikytasi vienodo požiūrio principo, susipažinti su informacija, kuria remiantis, darant prielaidą, kad šis principas klaidingai jam nebuvo taikomas, įrodoma ar padedama įrodyti teisme ar kitoje kompetentingoje nacionalinėje institucijoje faktines aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą, kad buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija. Pareiškėjui,

pateikusiam paraišką dėl profesinio mokymo, manančiam, jog nukentėjo dėl to, kad jo atžvilgiu nebuvo laikytasi minėto principo, tai būtų informacija apie kitų pareiškėjų kvalifikacijas.

- 28 Vokietijos vyriausybė teigia, kad Direktyvos 97/80 4 straipsnio 1 dalyje nėra jokios nuorodos dėl teisės į informaciją suteikimo. Šia nuostata, kaip teigia ir ECD su Europos Komisija, reglamentuojamos sąlygos, kuriomis ieškovo įrodinėjimo pareiga perkeliama atsakovui. Jų teigimu, ši pareiga perkeliama tik tuo atveju, kai pareiškėjas iš pradžių įrodo faktines aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą, kad buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 29 Direktyvos 97/80 4 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės imasi tokių priemonių, kurios yra būtinos norint užtikrinti, jog tais atvejais, kai asmenys, manantys esą nukentėję, nes jų atžvilgiu nebuvo laikomasi vienodo požiūrio principo, įrodo teismui ar kitai kompetentingai institucijai faktines aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą, kad buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, atsakovas turi įrodyti, kad vienodo požiūrio principas nebuvo pažeistas (žr. 2005 m. kovo 10 d. Sprendimo *Nikoloudi*, C-196/02, Rink. p. I-1789, 68 punktą).
- 30 Taigi pirmiausia asmuo, laikantis save nukentėjusiu dėl vienodo požiūrio nesilaikymo, turi įrodyti faktines aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą, kad buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija. Tik tuo atveju, jeigu šis asmuo įrodo tokias faktines

aplinkybes, paskui atsakovas turi įrodyti, kad nebuvo pažeistas nediskriminavimo principas.

- 31 Šiuo atžvilgiu iš Direktyvos 97/80 tryliktos konstatuojamosios dalies matyti, kad faktinės aplinkybės, leidžiančias daryti prielaidą, jog buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, turi įvertinti nacionalinis teismas ar kita kompetentinga institucija pagal nacionalinę teisę ir (arba) praktiką.
- 32 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ar kita kompetentinga Airijos institucija turi pagal Airijos teisę ir (arba) nacionalinę praktiką įvertinti, ar P. Kelly įrodė faktines aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą, kad buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija.
- 33 Vis dėlto reikia nurodyti, kad Direktyva 97/80, kaip numatyta jos 1 straipsnyje, siekiama užtikrinti, jog valstybių narių priimamos priemonės vienodo požiūrio principui įgyvendinti būtų veiksmingesnės, kad suteiktų galimybę visiems asmenims, kurie mano esą nukentėję, kadangi jiems nebuvo taikomas vienodo požiūrio principas, apginti savo teises teisminiame procese, prieš tai pasinaudojus galimybe kreiptis į kitas kompetingas institucijas.
- 34 Taigi, nors minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje asmeniui, kuris laiko save nukentėjusiu dėl to, kad jo atžvilgiu nebuvo laikytasi vienodo požiūrio principo, konkrečiai nenumatyta teisė susipažinti su informacija, kad jis galėtų įrodyti „faktines aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą, kad buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija“ pagal šią nuostatą, vis dėlto negalima atmesti tikimybės, kad atsakovo atsisakymas

suteikti informaciją siekiant įrodyti tokias faktines aplinkybes gali sukelti pavojų, kad bus pakenkta šia direktyva siekiamo tikslo įgyvendinimui, ir taip, be kita ko, ši nuostata taptų neveiksminga.

- 35 Šiuo klausimu reikia priminti, kad valstybės narės negali taikyti tokių teisės aktų, dėl kurių gali kilti pavojus, jog nebus įgyvendinti tam tikra direktyva siekiami tikslai ir ji gali netekti savo veiksmingumo (žr. 2011 m. balandžio 28 d. Sprendimo *El Dridi*, C-61/11 PPU, Rink. p. I-3015, 55 punktą).
- 36 Remiantis ESS 4 straipsnio 3 dalies atitinkamai antra ir trečia pastraipomis, tam, „kad užtikrintų pagal Sutartis ar Sąjungos institucijų aktus atsirandančių pareigų vykdymą, valstybės narės“ „nesiima jokių priemonių, kurios gali trukdyti siekti Sąjungos tikslų“, įskaitant numatytų direktyvose (žr. minėto Sprendimo *El Dridi* 56 punktą).
- 37 Nagrinėjamu atveju vis dėlto iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nors *Circuit Court* pirmininkas atmetė prašymą atskleisti informaciją, reikia konstatuoti, kad ECD siūlė P. Kelly pateikti dalį jo prašytos informacijos, ir to jis neginčija.
- 38 Todėl Direktyvos 97/80/EB 4 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti kaip nenumatančią pareiškėjui, pateikusiam paraišką dėl profesinio mokymo ir manančiam, kad jo paraiška dėl tokio mokymo buvo atmesta todėl, kad jo atžvilgiu nebuvo laikytasi vienodo požiūrio principo, teisės susipažinti su šio mokymo įstaigos turima informacija apie kitų paraiškas dėl to paties mokymo pateikusių pareiškėjų kvalifikacijas tam, kad pareiškėjas galėtų įrodyti „faktines aplinkybes, kurios leistų daryti prielaidą, kad buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija“ pagal minėtą nuostatą.

- 39 Vis dėlto negalima atmesti tikimybės, kad atsakovo atsisakymas suteikti informaciją įrodinėjant tokias faktines aplinkybes gali sukelti pavojų, kad bus pakenkta minėta direktyva siekiamo tikslo įgyvendinimui, ir taip, be kita ko, jos 4 straipsnio 1 dalis taps neveiksminga. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar taip yra pagrindinėje byloje.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

- 40 Antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 76/207 4 straipsnį arba Direktyvos 2002/73 1 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti kaip numatančius pareiškėjui, pateikusiam paraišką dėl profesinio mokymo, teisę susipažinti su šio mokymo įstaigos turima informacija apie kitų paraiškas dėl to paties mokymo pateikusių pareiškėjų kvalifikacijas, kai šis pareiškėjas mano, kad buvo atsisakyta patenkinti jo paraišką dėl šio mokymo remiantis tais pačiais kriterijais kaip ir kitiems pareiškėjams ir jis buvo diskriminuojamas dėl lyties, kaip tai numatyta tame pačiame 4 straipsnyje, arba kai šis pareiškėjas skundžiasi, kad buvo diskriminuojamas dėl lyties, kaip tai numatyta 1 straipsnio 3 punkte, kiek tai susiję su šio profesinio mokymo prieinamumu.

Šalių argumentai

- 41 P. Kelly mano, kad Direktyvos 76/207 4 straipsniu ir Direktyvos 2002/73 1 straipsnio 3 punktu asmeniui, manančiam, kad jo paraiška dėl profesinio mokymo buvo atmesta dėl diskriminacijos dėl lyties, suteikiama teisė gauti informaciją apie kitų paraiškas dėl aptariamo profesinio mokymo pateikusių asmenų kvalifikacijas.

- 42 Vokietijos vyriausybė ir Komisija tvirtina, kad minėtos nuostatos yra materialinės normos, susijusios su diskriminacijos dėl lyties draudimu, ir kad jose neapitariamas procedūrinių normų klausimas. Jos mano, kad šios nuostatos nepakankamai konkrečiai suformuluotos, jog būtų galima nuspręsti, kad iš jų išplaukia teisė į konkrečios priemonės įgyvendinimą, kaip antai teisė į informaciją.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 43 Iš Direktyvos 76/207 4 straipsnio ar Direktyvos 2002/73 1 straipsnio 3 punkto formuluočių nematyti, kad pareiškėjas, pateikęs paraišką dėl profesinio mokymo, turi teisę susipažinti su šio mokymo įstaigos turima informacija apie kitų paraiškas dėl to paties mokymo pateikusių pareiškėjų kvalifikacijas.
- 44 Direktyvos 76/207 4 straipsnio c punkte numatyta, kad vienodo požiūrio principo taikymas visų tipų ir visų lygių profesiniam mokymui reiškia, kad valstybės narės imasi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad, neapribojant kai kuriose valstybėse narėse taikomų laisvių tam tikroms privačioms profesinio mokymo įstaigoms, profesinis mokymas būtų prieinamas be jokios diskriminacijos dėl lyties, remiantis taip patiais kriterijais, ir būtų to pačio lygio.
- 45 Direktyvos 2002/73 1 straipsnio 3 punkte nustatyta, kad vienodo požiūrio principo taikymas reiškia, jog negali būti jokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos dėl lyties valstybiniame ar privačiame sektoriuose, įskaitant valstybės įstaigas, dėl priėjimo prie visų rūšių ir visų lygių profesinio orientavimo, profesinio mokymo, sudėtingesnio profesinio mokymo ir perkvalifikavimo, įskaitant praktinę darbo patirtį. Dėl to

valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad būtų panaikinti įstatymai ir kiti teisės aktai, prieštaraujantys vienodo požiūrio principui.

- ⁴⁶ Minėtomis nuostatomis iš tikrųjų siekiama įgyvendinti vienodo požiūrio principo taikymą, kiek tai susiję su mokymo prieinamumu, tačiau jomis, vadovaujantis SESV 288 straipsnio trečia pastraipa, nacionalinės valdžios institucijoms formos ir būdų atžvilgiu paliekama kompetencija imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad būtų panaikinti visi „įstatymai ir kiti teisės aktai“, prieštaraujantys šiam principui.
- ⁴⁷ Taigi iš minėtų nuostatų negali būti kildinama konkreti pareiga leisti pareiškėjui, pateikusiam paraišką dėl profesinio mokymo, susipažinti su informacija apie kitų paraišką dėl šio mokymo pateikusių pareiškėjų kvalifikacijas.
- ⁴⁸ Todėl į atsakymas į antrąjį ir trečiąjį klausimus yra toks: Direktyvos 76/207 4 straipsnį arba Direktyvos 2002/73 1 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti kaip nenumatančius pareiškėjui, pateikusiam paraišką dėl profesinio mokymo, teisės susipažinti su šio mokymo įstaigos turima informacija apie kitų paraiškas dėl to paties mokymo pateikusių pareiškėjų kvalifikacijas, kai šis pareiškėjas mano, kad buvo atsisakyta patenkinti jo paraišką dėl šio mokymo remiantis tais pačiais kriterijais kaip ir kitiems pareiškėjams ir jis buvo diskriminuojamas dėl lyties, kaip tai numatyta tame 4 straipsnyje, arba kai šis pareiškėjas skundžiasi, kad buvo diskriminuojamas dėl lyties, kaip tai numatyta 1 straipsnio 3 punkte, kiek tai susiję su šio profesinio mokymo prieinamumu.

Dėl penktojo klausimo

49 Penktuoju klausimu, kurį reikia nagrinėti prieš ketvirtąjį klausimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar teisei gauti informaciją pagal direktyvas 76/207, 97/80 ir 2002/73 gali turėti įtakos konfidencialumą reglamentuojančios Sąjungos ar nacionalinės teisės nuostatos.

50 Atsižvelgiant į pirmųjų trijų klausimų atsakymą, ir kadangi pagal SESV 267 straipsnyje numatytą procedūrą Teisingumo Teismas neturi kompetencijos aiškinti nacionalinės teisės, nes ši užduotis priskiriama tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui (žr. 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Marrosu ir Sardino*, C-53/04, Rink. p. I-7213, 54 punktas ir 2010 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Georgiev*, C-250/09 ir C-268/09, Rink. p. I-11869, 75 punktą), penktąjį klausimą reikia suprasti taip, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar galimai teisei remtis viena iš pirmuose trijuose klausimuose minėtų direktyvų, siekiant gauti leidimą susipažinti su profesinio mokymo įstaigos turima informacija apie paraiškas dėl šio mokymo pateikusių pareiškėjų kvalifikacijas, gali turėti įtakos konfidencialumą reglamentuojančios Sąjungos teisės nuostatos.

Šalių argumentai

51 P. Kelly mano, kad pagal teisiškai privalomą Sąjungos aktą, įskaitant direktyvą, kaip ji apibrėžta SESV 288 straipsnio trečioje pastraipoje, suteiktai teisei gali turėti įtakos tik Sąjungos teisiškai privalomas aktas, bet ne nacionalinės teisės aktai ar jos įgyvendinimas.

- 52 UCD ir Vokietijos vyriausybė mano, kad į šį klausimą reikia atsakyti tik papildomai, nes pagal Direktyvos 76/207 4 straipsnį arba Direktyvos 2002/73 1 straipsnio 3 punktą nėra teisės į informaciją, kaip apibūdintoji ieškovo pagrindinėje byloje. Tačiau jeigu Teisingumo Teismas padarytų išvadą, jog šiomis nuostatomis P. Kelly suteikiama tokia teisė, šios teisės į informaciją atžvilgiu pirmenybę turėtų konfidencialumas, kuris yra Sąjungos teisėje pripažįstama sąvoka ir įtvirtintas įvairiuose šios teisės aktuose.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 53 Visų pirma reikia priminti, jog šio sprendimo 38 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyvos 97/80/EB 4 straipsnio 1 dalyje nenumatyta teisė pareiškėjui, pateikusiam paraišką dėl profesinio mokymo ir manančiam, kad jo paraiška dėl profesinio mokymo buvo atmesta todėl, kad jo atžvilgiu nebuvo laikytasi vienodo požiūrio principo, susipažinti su šio mokymo įstaigos turima informacija apie kitų paraiškas dėl to paties mokymo pateikusių pareiškėjų kvalifikacijas tam, kad pareiškėjas galėtų įrodyti „faktines aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą, kad buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija“ pagal minėtą nuostatą.
- 54 Vis dėlto šio sprendimo 39 punkte taip pat nuspręsta, kad negalima atmesti tikimybės, jog atsakovo atsisakymas suteikti visą informaciją įrodinėjant tokias faktines aplinkybes gali sukelti pavojų, kad bus pakenkta šia direktyva siekiamo tikslo įgyvendinimui, ir taip, be kita ko, minėto 4 straipsnio 1 dalis taps neveiksminga.
- 55 Vertindami tokias aplinkybes nacionaliniai teismai ar kitos kompetentingos institucijos turi atsižvelgti į iš Sąjungos teisės aktų išplaukiančias konfidencialumo taisykles, kaip antai 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 15 t., p. 355) ir

2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) (OL L 201, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29t., p. 514), iš dalies pakeista 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/136/EB (OL L 337, p. 11). Asmens duomenų apsauga taip pat numatyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.

- 56 Todėl į penktąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad tuo atveju, jei pareiškėjas, pateikęs paraišką dėl profesinio mokymo, gali remtis Direktyva 76/207 tam, kad galėtų gauti šio mokymo įstaigos turimą informaciją apie kitų paraiškas dėl šio mokymo pateikusių asmenų kvalifikacijas, šiai teisei gauti gali turėti įtakos konfidencialumą reglamentuojančios Sąjungos teisės nuostatos.

Dėl ketvirtąjo klausimo

- 57 Savo ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar SESV 267 straipsnio 3 dalyje numatytos pareigos pobūdis skiriasi pagal tai, ar atitinkamoje valstybėje narėje yra dispozityvumo principu grindžiama teisinė tvarka ar inkvizicinė teisinė sistema, ir, jei taip, tai kiek.

Šalių argumentai

- 58 P. Kelly tvirtina, kad nacionalinio teismo, sprendžiančio pagal dispozityvumo principu grindžiamą sistemą, pareiga pateikti prejudicinius klausimus Teisingumo Teismui yra platesnė nei valstybės narės, kurioje yra inkvizicinė teisinė sistema, teismo, nes dispozityvumo principu grindžiamoje sistemoje būtent šalys, o ne pats teismas

nulemia proceso formą, turinį ir ritmą. Taigi šioje sistemoje nacionalinis teismas negali iš esmės keisti šalies iškelto klausimo ir pateikti Teisingumo Teismui savo paties nuomonę dėl būdo, kaip klausimas turi būti išspręstas.

- 59 UCD, Vokietijos vyriausybė ir Komisija sutaria dėl teiginio, kad SESV 267 straipsnio 3 dalyje numatytos pareigos pobūdis nepriklauso nuo valstybių narių teisinių sistemų konkrečių požymių. Be to, iš 1982 m. spalio 6 d. Sprendimo *Cilfit ir kt.* (283/81, Rink. p. 3415) išplaukia, kad nacionalinis teismas turi nuspręsti, ar ir prireikus kaip reikia pateikti prejudicinius klausimus.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 60 Iš Teisingumo Teismo nusistovėjusios praktikos matyti, kad SESV 267 straipsniu įtvirtinamas prejudicinio sprendimo mechanizmas, kuriuo siekiama užkirsti kelią Sąjungos teisės, kurią turi taikyti nacionaliniai teismai, aiškinimo skirtumams ir užtikrinti šį taikymą suteikiant nacionaliniams teismams būdą pašalinti sunkumus, kurie galėtų kilti dėl reikalavimo visiškai įgyvendinti Sąjungos teisę valstybių narių teisminėse sistemose (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 8 d. nuomonės, Rink. p. I-1137, 83 punktą ir jame minėtą teismo praktiką).
- 61 SESV 267 straipsniu nacionaliniams teismams suteikiama teisė ir prireikus jiems nustatoma pareiga pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kai tik teismas savo nuožiūra ar atsižvelgdamas į šalies prašymą konstatuoja, jog ginčo esmė susijusi su šio straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytu klausimu. Iš to išplaukia, jog nacionaliniai teismai didžiausią diskreciją kreiptis į Teisingumo Teismą turi tuomet, kai mano, kad jų nagrinėjama byla kelia klausimų dėl Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo ar galiojimo įvertinimo, ir dėl jų jie turi priimti sprendimą (žr., be kita ko, 2008 m. gruodžio

16 d. Sprendimo *Cartesio*, C-210/06, Rink. p. I-9641, 88 punktą ir 2010 m. birželio 22 d. Sprendimo *Melki ir Abdeli*, C-188/10 ir C-189/10, Rink. p. I-5667, 41 punktą).

- ⁶² Be to, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad SESV 267 straipsnyje įtvirtintoje sistemoje, skirtoje vienodam Sąjungos teisės aiškinimui valstybėse narėse užtikrinti, numatyta tiesioginio Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo procedūra, kuri nepriklauso nuo šalių valios (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Cartesio* 90 punktą).
- ⁶³ Šiuo požiūriu prejudicinis klausimas yra dviejų teismų dialogas, kurio pradžia visiškai priklauso nuo to, ar nacionalinis teismas nuspręs, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra tinkamas ir būtinas (minėto Sprendimo *Cartesio* 91 punktas).
- ⁶⁴ Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi ne tik įvertinti, ar reikalinga išaiškinti Sąjungos teisės nuostatą tam, kad jis galėtų išspręsti jo nagrinėjamą ginčą, atsižvelgiant į SESV 267 straipsnyje numatytą procedūrą; šis teismas taip pat turi nuspręsti, kaip šiuos klausimus reikia suformuluoti.
- ⁶⁵ Nors minėtas teismas turi teisę paprašyti jo nagrinėjamos bylos šalių pasiūlyti formuluotę, kaip vėliau galėtų būti išdėstyti prejudiciniai klausimai, vis dėlto tik jis pats galiausiai turi nuspręsti tiek dėl klausimų formos, tiek dėl jų turinio.

- ⁶⁶ Todėl į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti taip: SESV 267 straipsnio 3 dalyje numatytos pareigos pobūdis nesiskiria pagal tai, ar atitinkamoje valstybėje narėje yra dispozityvumo principu grindžiama teisinė sistema, ar inkvizicinė teisinė sistema.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁶⁷ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. 1997 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyvos 97/80/EB dėl įrodinėjimo pareigos diskriminacijos dėl lyties byloje 4 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti kaip nenumatančią pareiškėjui, pateikusiam paraišką dėl profesinio mokymo ir manančiam, kad jo paraiška dėl tokio mokymo buvo atmesta todėl, kad jo atžvilgiu nebuvo laikytasi vienodo požiūrio principo, teisės susipažinti su šio mokymo įstaigos turima informacija apie kitų paraiškas dėl to paties mokymo pateikusių pareiškėjų kvalifikacijas tam, kad pareiškėjas galėtų įrodyti „faktines aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą, kad buvo tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija“ pagal minėtą nuostatą.**

Vis dėlto negalima atmesti tikimybės, kad atsakovo atsisakymas suteikti informaciją įrodinėjant tokias faktinės aplinkybes gali sukelti pavojų, kad bus

pakenkta minėta direktyva siekiamo tikslo įgyvendinimui, ir taip, be kita ko, jos 4 straipsnio 1 dalis taps neveiksminga. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar taip yra pagrindinėje byloje.

2. 1976 m. vasario 9 d. Tarybos direktyvos 76/207/EEB dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo taikymo įsidarbinimo, profesinio mokymo, pareigų paaugstinimo ir darbo sąlygų atžvilgiu 4 straipsnį arba 2002 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/73/EB, iš dalies keičiančios Direktyvą 76/207, 1 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti kaip nenumatančius pareiškėjui, pateikusiam paraišką dėl profesinio mokymo, teisės susipažinti su šio mokymo įstaigos turima informacija apie kitų paraiškas dėl to paties mokymo pateikusių pareiškėjų kvalifikacijas, kai šis pareiškėjas mano, kad buvo atsisakyta patenkinti jo paraišką dėl šio mokymo remiantis tais pačiais kriterijais kaip ir kitiems pareiškėjams ir jis buvo diskriminuojamas dėl lyties, kaip tai numatyta tame 4 straipsnyje, arba kai šis pareiškėjas skundžiasi, kad buvo diskriminuojamas dėl lyties, kaip tai numatyta 1 straipsnio 3 punkte, kiek tai susiję su šio profesinio mokymo prieinamumu.
3. Tuo atveju, jei pareiškėjas, pateikęs paraišką dėl profesinio mokymo, gali remtis Direktyva 76/207 tam, kad galėtų gauti šio mokymo įstaigos turimą informaciją apie kitų paraiškas dėl šio mokymo pateikusių asmenų kvalifikacijas, šiai teisei gauti gali turėti įtakos konfidencialumą reglamentuojančios Sąjungos teisės nuostatos.
4. SESV 267 straipsnio 3 dalyje numatytos pareigos pobūdis nesiskiria pagal tai, ar atitinkamoje valstybėje narėje yra dispozityvumo principu grindžiama teisinė sistema, ar inkvizicinė teisinė sistema.

Parašai.